

עם שני תינוקות ומיליארד תיקים (באשמתו), זה גם חוסר ההגיון שיש בזה. הרי בקלות רבה יכולנו לעבור הליך גיור קונסרבטיבי או רפורמי בפורטלנד, שהיה נראה - בעצם - בדיוק אותו הדבר. ברית, טבילה, בית דין. אז את האישור של מי בעצם אני מחפש?

השאלה הזאת העיקה גם עליי. מאז עמדתי על דעתי, חונכתי שדין וחשבון אני נותן בפני בית דין של מעלה, לא בפני אף אחד אחר. לכן מעולם לא הוטרדתי יותר מדי מעמדתו של רב כזה או אחר באשר לדרך החיים שלי, או לשאלה הקלאסית האם אפשר בכלל להיות הומו ודתי. אני לא צריך הכשר של אף אחד כדי לשמור שבת או להניח תפילין. מבחינתי יכולים רבני כל העולם להתאחד ולהכריז עליי כגוי, חציו עבד וחציו בן חורין, או חמץ שעבר עליו הפסח.

שיהיה להם לבריאות. גיור, הסתבר לי, זה עסק אחר. גיור הוא שער הכניסה לעם, ולכן צריך לקבל את הסכמתו של העם. או לכל הפחות, של הקהילה. אבל את אישורה של איזו קהילה בעצם חיפשתי?

"הייתי מבין", אמר לי אדם, "אם היית רוצה לגייר אותם בקהילה שאתה חי בה. אבל בשביל מה אתה צריך את אישורם של שלושה רבנים מעבר לאוקיינוס, שמעולם לא שמעת עליהם קודם? הם הקהילה שלך?"

גמגמתי משהו על הקהילה האורתודוקסית, המוסכמה המשותפת שבמחויבות להלכה. "אבל הרבנות בארץ ממילא לא תכיר בגיור הזה, לא משנה כמה אורתודוכסים הרבנים בעיירת מנהטן טובב"א. אם הילדים ירצו להתחתן פה, הגיור הזה לא יעזור להם אפילו קצת. אז איפה הקהילה שלך?"

בסופו של דבר, את התודה על הקבלה של ילדי ומשפחתי לחיק הקהילה הדתית, אני חייב בכל זאת לרב: הרב יגאל לוויןשטיין, ממכינת עלי. בתזמון מושלם, שבוע לפני מצעד הגאווה הירושלמי, הוא בחר לשאת משלו ולומר "הגאים הם סוטים שמטריפים את המדינה", וקצת הטריף את המדינה בעצמו. הקהילה הדתית הליברלית נאלצה לצאת מהארון, ולהגיד עד כאן. אפשר להתווכח על הפתרונות ההלכתיים, אבל נמאס כבר מההתעללות התורנית בלהט"בים שנובעת ממניעים זרים. זה מה שגרם לה להביע תמיכה מרגשת ולהצטרף לצעידה ההמונית בירושלים. הקהילה הדתית שצעדה ביחד איתנו ועם שני היהודים השמנמנים שלנו, אמרה לנו - אחינו אתם. על דעת המקום, ועל דעת הקהל: ברוכים הבאים.

אליק אוסטר הוא פעיל בחברותא, נשוי לאדם ואב לשניים

במצעד הגאווה האחרון עלינו לירושלים עם ביכורים: שני יהודים חדשים ושמנמנים למראה. כשדוקרים אותם הם זבים דם, כשמדגדים אותם הם צוחקים, כשצובטים אותם הם מצטבטים ואחר כך גורמים לך להתחרט על זה. לא חטפנו תינוקות לצורך צילום, חלילה: הבאנו אותם לעולם בחסדי השם, בתהליך פונדקאות מופלא בק"ק פורטלנד דאמריקא.

אניטה, הפונדקאית המדהימה שלנו ילדה לנו שני תינוקות בריאים, ברוך השם, אבל לא דווקא יהודים במיוחד. ידענו את זה מראש, כמובן: מבחינה הלכתית טהורה, וגם מהבחינה הטכנית, היה פשוט יותר לדאוג שהם יהיו גויים גמורים ואז לגייר אותם. חששות של ייחוס, ממזרות וכל כיוצא באלה. גיור קטינים הוא תהליך פשוט יחסית מבחינה הלכתית: הוא כולל ברית וטבילה בפני בית דין. ההגיון ההלכתי קובע שילד שהתגייר צריך להתחנך באופן שיאפשר לו להכיר את חובותיו: אחרת, לקחנו פה גוי תמים שלא חושד בשום דבר, הפלנו עליו דיני מעשר שני וברירת קטניות בלי להסביר לו, ויאללה, להתראות בגיהנום. דרך מקורית לקיים את מצוות "נקמה בגויים", ללא ספק. ההגיון הזה מובן לי: זו הסיבה שחלק מהפוסקים מהססים לגייר קטינים למשפחות חילוניות, או לפחות מכריחים את ההורים לשלוח את הילדים לחינוך דתי. אבל במקרה שלנו, ממילא תכננו לחנך את הילדים לפי דת משה וישראל, ולכן לא ציינו לבעיות.

בעיות, אומרת קלישאה תסריטאית מוכרת, תופענה תמיד היכן שלא מצפים להן. התברר שהרבנות בישראל לא מוכנה לגייר ילדים לזוג גברים, וכדי למנוע תכסיסים - אפילו גבר יחיד שמגדל ילד, לא יכול לגייר אותו. לאיסור הזה אין ביסוס הלכתי: מילא אם נגיד שההורים עוברים עבירה, בתור הומואים. זאת לא עבירה מסוג העבירות שמחנכים אליהם ילדים. אין גם סיבה להניח שהילדים יהיו הומואים בעצמם. זאת פשוט הדרך של הרבנות להגיד לנו, אנחנו לא אוהבים אתכם. לבו.

כשאומרים לי ללכת, אני מתעקש להישאר. מפה לשם ומפה לאוזן, מצאנו רב אורתודוקסי בניו יורק שהיה מוכן לכנס בית דין ולגייר את הקטינים שלנו. הוא נפגש איתנו לשיחה ארוכה, התלבט, והשתכנע. עכשיו נותר לי רק לשכנע את בעלי שיחיה. אדם השתגע ממני: זה לא רק הטרטור של לעצור יומיים בניו-יורק (באשמתי)

עמם / דני בוקובזה

וכשזעקו מול ארון הקודש העבריינים	לחברו עד שיפייסו במילים	א-להא דתפילות דומעות אל הכר
חשתי איך כל האישונים שבחלל ההומה כפרה נזברים בי כחתול	ואיך יציע נחמה מי שצחק	א-להא דאין מקומך עמנו
באשפה, כעיניי דיין המתעקש כי יש לו אף מה שאין עיניו רואות	מי ששתק כשהילכו בי שועלים	א-להא דטוב מותי מחיי
וידעתי: עבירות שבין אדם למקום מכפר, אך בין אדם	כשלחשתי העבריינים ביקשתי א-להא דעשוקים	דלב נזעם
		דבשר ודם
		ענני ומחלתי
		והתפללתי עמם

דני בוקובזה הוא פעיל בחברותא ומדריך בקבוצת נוער דתי בבית הפתוח בירושלים

בריש גלי

מבית חברותא הומואים דתיים

עלון לימים הנוראים יום הכיפורים תשע"ז

כוחה של קהילה

אנו קהלך ואתה חלקנו / הרב אלקנה שרלו

תפילות הימים הנוראים מזמנות התבוננות ביחסים שונים שבין האדם הפרטי והציבור כולו לקב"ה. מערכת היחסים השכיחה ביותר הינה "אבינו מלכנו" ובביטוייה הנוסף "אם כבנים אם כעבדים". אולם פיוט אחד יש בתפילות יום כיפור שפותח בפנינו מערכות יחסים מגוונות ומרתקות בדימויים שהן מציעות: "כי אָנוּ עַמְךָ וְאַתָּה אֱ-לֹהֵינוּ. אָנוּ בְּנֵיךָ וְאַתָּה אָבִינוּ. אָנוּ עֲבָדֶיךָ וְאַתָּה אֲדוֹנֵנוּ. אָנוּ קְהֵלְךָ וְאַתָּה חֻלְקֵנוּ. אָנוּ נִחְלָתְךָ וְאַתָּה גִּוְרְלָנוּ. אָנוּ צֹאנְךָ וְאַתָּה רוֹעֵנוּ. אָנוּ כְּרֻמְךָ וְאַתָּה נוֹטְרָנוּ. אָנוּ פְּעֻלָּתְךָ וְאַתָּה יוֹצְרָנוּ. אָנוּ רְעִיתְךָ וְאַתָּה דוֹדָנוּ. אָנוּ סִגְלָתְךָ וְאַתָּה אֱ-לֹהֵינוּ. אָנוּ עַמְךָ וְאַתָּה מְלַכְנוּ. אָנוּ מְאֻמְרֶיךָ וְאַתָּה מְאֻמְרָנוּ."

אני מבקש להתבונן בדימוי הרביעי, הבא לאחר דימויי העם, הבנים והעבדים: "אָנוּ קְהֵלְךָ וְאַתָּה חֻלְקֵנוּ". איזה אתגר טומנת בחובה מערכת יחסים זו? נדמה שבדימוי זה אנו מציגים את מערכת היחסים שלנו כציבור הנטוע במקומו, בחלקו ובנחלתו - ואין מקומנו, חלקנו, ונחלתנו - אלא הקב"ה. הקב"ה המוכר בכינויו "מקומו של עולם" מתרכז כאן בציבור קהילתו והוא מקומו - "חֻלְק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב תְּהֵל נִחְלָתוֹ" (דברים ל"ב), "אַתָּה מְחַסֵּי חֻלְקֵי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים" (תהלים קמ"ב).

דימוי זה של קהל הזוכה להתייצב במקומו של עולם ולהתברך ממקומו של עולם מעורר מחשבות בנוגע לבאים בקהל זה הניצבים לפני ה'. האם הקהל השר בערגה "אנו קהלך ואתה חלקנו" נותן דעת ראויה על אלו - שמסיבות מסויבות שונות - לא מרגישים בתוך הקהל הקדוש? איך קהל מתפללים המבקשים לעבור בברית יצליחו בכך ללא נתינת מקום לפרטים ולקבוצות החשים פגיעה עמוקה מריחוקם מהקהל? כיצד ישרה הקב"ה ויברך מציאות שלא מאפשרת ברכה של שלום - שהרי לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום?

בחודש אלול שעבר עלינו ליווה אותי מאמרו של הרב קוק "מסע המחנות" (אלול תרצ"ג), ובו קורא הראי"ה לפשפש במעשינו ולהתקרב לאורח התשובה במה שנוגע לפילוגים בין המחנות בקהל. וכך כותב הראי"ה: "כמו קיר ברזל עומד לפנינו בין מחנה למחנה, וההארה הכללית ממקור האחדות הא-להית הקדושה המוכרחת להיות שורה על עם ישראל הגוי כולו, הרי היא כמו מתעלמת מעיינינו והננו ממששים כעיוורים באפילה".

קיר ברזל בתוך הקהל מונע מאור ה' להאיר לנו, ועל כך - קורא הראי"ה - יש לשוב בתשובה ולתקן דרכינו. ואם במאמרו כתב כך בנוגע ליחסי המחנות "חרדים-חפשיים" הרי שבמשך הזמן נבנו קירות ברזל נוספים, ומהבולטים שבהם - היחס המכאיב לחברי הקהילה הלהט"בית.

המשך בעמוד 3...

אנו נוהגים להתייחס ליום כיפור כאל יום של דין וחשבון נפש אישי מול הקב"ה. ועם זאת, ממש בפתיחת אירועי היום החזן מקדים ומתקף: "על דעת המקום, ועל דעת הקהל, אנו מתירים להתפלל עם העבריינים". הקהל, הקהילה, הם חלק מהסיפור היום, ובזה בחרנו להתמקד השנה.

השנה דווקא - בה עברנו כברת דרך משמעותית ורבה בקהילותינו על כל גווניהן. מי יתן שגם השנה. גמר חתימה טובה.

זמני תחילת וסיום הצום

ירושלים	תל-אביב	חיפה	באר שבע
17:36	17:51	17:41	17:54
18:48	18:49	18:48	18:50

להתפלל עם העבריינים / נדב שוורץ

ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך היו המילים האחרונות שאמרת בתפילה בגוף ראשון יחיד, שאר תפילת העמידה אמרתי, כמו כולם, בגוף ראשון רבים. המשנה ברורה כותב שהצורך שלנו במניין הוא דווקא עבור תפילת העמידה, ובמקרה שאחד המתפללים, יטעה ישכח או לא יכוון באחת הברכות ותפקיד הציבור להיות שם בשביל הפרט, ולהשלים את חסרנו לפני המקום שהרי: אין הקב"ה מואס בתפילתם של רבים.

א-לוקים ניצב בעדת א-ל - ומכאן מוסיפים "א-לוקינו" לזימון של עשרה, אך איך יודעים שמניין אלו עשרה אנשים? דעה אחת בגמרא שנאמר ונקדשתי בתוך בני ישראל ונאמר בבני יעקב לשבור בתוך הבאים והם היו עשרה כאשר באו לשבור אוכל במצרים (יוסף כבר היה במצרים ובנימין נשאר עם יעקב). דעה נוספת בגמרא לומדת ש"עדת א-ל" היא עשרה מעדת המרגלים, שהיו עשרה כיוון שכלב ויהושע לא הוציאו דיבת הארץ, הקב"ה מקבץ אותם יחד ואומר עד מתי לעדה הרעה הזאת.

בשני מקרים אלו העשרה, המרגלים והאחים, חטאו, אם במכירת אחיהם או בהוצאת דיבת הארץ, ומעניין שדווקא מציאות זאת לומדים אנו את נושא המניין.

המשך בעמוד 3...

עוד בעלון זה בריש גלי תשע"ז, גיליון מספר 6

וישתחו לפניך כל הברואים הרב בני לאו קהל, קדוש חנה פרידמן מחוץ לגדר? אבנר רנד על דעת הקהל אליק אוסטר שיר: עמם דני בוקובזה

ניתן למיחזור

ערך: גיל פרידמן

וישתחוּו לפניך כל הברואים / הרב בני לאו

”וַיַּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אֱתָהּ פְּעַלְתָּמוּ. וַיָּבִין כָּל יְצוּר כִּי אֶתָּה יַצְרָתָו. וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאָפוֹ, ה' אֱ-לֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וַיִּמְלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה”

מילים אלה של תפילת הימים הנוראים מבטאים בתמצית ובבהירות את המחשבה שמלווה אותי בימים הטובים והנוראים של חודש תשרי.

אני עוצם את עיני ומדמיין עולם שבו הנברא מכיר במוגבלות שלו ובמקור הכוחות שמניעים אותו. כל הכוחניות שמשתררת עלינו בעולם, בכל המעגלים, מקורה בניסיון הנצחי של האדם לנצח את הבריאה כולה ולהשתלט עליה.
”מרד הנפילים” יצר את המהפכות הטכנולוגיות, את השגב של היצירה האנושית ואת שידוד כל

גורמי השמים והארץ. יחד עם העוצמה של האדם באה גם גבהות הלב וחוסר היכולת לראות את הזולת שמסביבו כנברא בצלם א-לוהים כמותו. הרצון להיות בלעדי הפך את משפחת האדם לחלק אינטגרלי ממשפחת הטורפים ולמושל בשרשרת המזון.

ימי ראשית השנה הם ימי איפוס של כל המערכות וניסיון לחזור לנקודת הפתיחה שבה האדם היה הרמוני עם הבריאה והכיר במוגבלותו. האדם היודע שהוא פעול והמבין שהוא נוצר מסוגל לומר שיש מלך בעולם שמלכותו בכל משלה. ההכרה במוגבלות שלי מניעה אותי לחפש את האדם שמסביבי ולבנות יחד איתו את הקהילה.

קהל, קדוש / חנה פרידמן

הבדידות רעה לאדם. הקהילה מתחילה בראיית פני הזולת וביחד נוצרת דבקות שממנה מתפתחת קהילת בני אדם.

במהלך השנה חווינו פגיעות רעות ורבות של קבוצות שביקשו למגר ולאיין קבוצות אחרות. מילים פוגעניות, דרשות דורסניות, המורר רע ומר – כל אלה חברו להם יחד בשפה אלימה של אנשים שאמונתם בבורא מעורערת ומצומצמת לחרדה קיומית בעולמם.

האלטרנטיבה היא לברוא שפה מאירה ומכילה. שפה שמכירה בשונה ולא נחרדת מעצם קיומו. שפה שאינה מתבטלת מאמונתה

האמונה שמלכותו של ה' בכל משלה היא זו המגביהה את קומת האדם ומאפשרת לו להגדיל את כושר הספיגה וההכלה שלו אל מעבר לעצמו.

ומעקרונותיה אך אינה מבקשת לשלוט ולכבוש את האמונות והעקרונות של כל הנבראים כולם. האמונה שמלכותו של ה' בכל משלה היא זו המגביהה את קומת האדם ומאפשרת לו להגדיל את כושר הספיגה וההכלה שלו אל מעבר לעצמו.

התפילה שכול הברואים יכירו בהיות כל הנבראים חלק משלם היא זו המלווה כפס קול את הימים הטובים והנוראים האלה.

שתתחדש עלינו שנה מאירה וטובה:

כִּי בְּאוֹר פְּנִיָּה נִתְחַתְּ לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ

תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד.

הרב ד"ר בני לאו הוא רב קהילת רמב"ן בירושלים

מחוץ לגדר? / אבנר רנד

אבי מורי אמר לי בצעירותי משפט שלא עזב אותי וממשיך להדהד לי בחזקה דווקא בימים אלו שבין כסה לעשור. הוא השמיע בפניי כי הדת היהודית לא נועדה לרווקים ולהומואים. אז, התקוממתי והשתוממתי על הקביעה האכזרית הזאת. אך לא האמנתי שיבוא יום וואלץ להתמודד עם אותה אקסיומה.

להיות הומו ודתי זה לא עניין של מה בכך. הקושי וההתמודדות הם מנת חלקנו בכל יום ויום. ברוך ה' אנחנו, ההומואים הדתיים, שגם עברנו כחברה וכקהילה דתית הרבה תהליכים של דרישה, הכלה והכרה בזהותנו, והדרך כמובן למנוחה ולנחלה הקולקטיבית עוד ארוכה ורבה. אבל בפן האישי, ככל שהשנים חולפות אני מגלה כי הערכים עליהם גדלנו וחונכנו, אם זה בבית ההורים ואם זה בבני-עקיבא – הם אותם ערכים ואותן אידאות: האדם החד מיני רוצה משפחה לא פחות משהאדם ההטרוסקסואל רוצה בה. היינו, להומו ולהטרוסקסואל מטרה אחת – הקמת תא משפחתי ובית נאמן. חז"ל לימדו אותנו כי "קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף", ומיום ליום אני נוכח לדעת כמה הם צדקו.

מיום כיפורים שעבר עד יום כיפורים זה לא השתנה הרבה. היעדר הזוגיות עדיין נוכח בחיי – ורק הקושי הולך ומתגבר. מן הידועות היא שנשים רווקות מרגישות לעתים בשונותן בעזרה בגלל העדר כיסוי הראש לראשן, דבר אשר משייך אותן אוטומטית לקהילת הרווקות. אך נסיון החיים מלמד אותי כי גם גבר רווק עלול לחוש את אותו את קין כאשר בגילו המופלג הוא לא מתעטף בטלית בשעה שכל שכניו לספסל עטופים בטלית ובעטרה לראשם.

כוחה של קהילה דתית היא באחדותה, ורווקים באופן טבעי, מתוקף היותם לא מחוייבים אינם מרגישים שייכים, ועל כן דינם להתפזר. במקרה דנן, הקושי שלנו מתעצם שבעתיים במקדש המעט שבו כל באי עולם עוברים בו כבני מרון.

הרהורים של הומו דתי ורווק בין יום כיפור וקהילה

לא בחרתי בנטייה המינית שלי, ולא זאת השאלה שמעסיקה אותי ביום-יום. השאלה שיותר מטרידה אותי היא – האם ברווקות כן בחרתי? האם אני וחבריי רווקים כי לא "רצינו" או כי לא "התאמצנו" מספיק?

להיות רווק בתוך קהילה המסתדרת בזוגות זה קשה. קל וחומר בתוך קהילה דתית להט"בית ההולכת ומקדשת את מוסד הנישואין והזוגיות יותר ויותר. אני עצמי מוקף זוגות לידי, הומואים ולסביות דתיים, חלקם עם ילדים וחלקם בתהליכים, ולעתים תחושת המחנק עולה ומציפה אותי.

אך דווקא ביום הכיפורים, ביום הקדוש הזה, ניתנה לנו הרווקים הזדמנות מיוחדת. ביום זה על כל אדם להתייחד עם קונו באינטימיות וברעדה. אני עומד מול מי שבראני, נותן דין וחשבון על מעשיי וחטאיי, ואני הוא העומד ואין מלבדי איש. לא בן זוג או בת זוג, לא חברים, לא משפחה וגם לא קהילה. אני מול המקום.

לא סתם ההלכה הכניסה את תשמיש המיטה לתוך סל חמשת האיסורים. ביום הזה הזוגיות הנראית לעין מפנה את מקומה ל-25 שעות לטובת התייחדות אישית ופנימית.

תפילת כל נדרי היא התפילה היחידה בשנה שבה כל ההיכל מתעטף בטלית בערבו של יום, ועדיין אני לא אמציא לי אחת כזאת רק בשביל הנראות. וכבר כתב הבעל שם טוב כי כל המחשבות הזרות שבאות לאדם בתפילה, הן תיקונים שעל האדם לתקן ולהעלות. אבל דווקא בשעת החסד הזאת כאשר אני מתוודה על חטאיי ומונה את תקוותי ושאיופתיי לשנה החדשה, אני מבקש מבורא עולם עזרה בקושי הכי גדול ונוכח של חיי.

גמר חתימה טובה וצום מועיל לכולנו.

אבנר רנד הוא פעיל בחברותא, רווק ומתגורר בת"א

קהל, קדוש / המשך מעמוד 2

הקתרזיס הזה של וידוי על החטאים, יחד עם ההתרוממות אל הא-לוהי באמצעות צום, עינוי ואמת – כל אלה בתוך קהילה שלמה שמחזיקה אותנו ולא מאפשרת לנו ליפול – כל אלה יעשו את יום הכיפורים ליום שיש בו גם הרבה שמחה, סליחה וכפרה.

גמר חתימה טובה לכולנו ולכל ישראל.

ד"ר חנה פרידמן היא ממקימי קהילת יחד בת"א ומנהלת תוכנית צופי"ה לבנות בתיכון צייטלין. הדברים הם עיבוד של דרשה שנשאה לפני מספר שנים בפתח יום הכיפורים בקהילת יחד.

אנו קהלך ואתה חלקנו / המשך מעמוד 1

ואז תופיע עלינו האורה העליונה הכללית אשר בה ניוושע תשועת עולמים, ותתקיים בנו התפילה המוקדשת קודש קודשים, שהננו עתידים להביעה בכל כך המיית נפש "ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם".

שנה טובה וברוכה טובה לנו וכל עם ישראל.

הרב אלקנה שרלו מתגורר בירוחם ומורה במגוון קבוצות לימוד ושיח

להתפלל עם העבריינים / המשך מעמוד 1

להיפתר ממנו. תפקיד הציבור ושלוחיו לדאוג לציבור, עד כדי כך שציבור אף שחטא ציבור הוא.

ואולי יש כאן עוד מסר, אין לציבור יכולת להגיד אתה לא בסדר, צא מהמניין שלי. מניין אינו של אף אדם, הוא נציגות העם מול ה' וכולם שייכים אליו. אפילו מי שנדמה שהוא חוטא גדול, ולא מבינים את מעשיו, ממנו אפשר ללמוד הלכות מניין, והוא יכול להשלים חסרונו של מתפלל אחר.

נדב שוורץ הוא פעיל בחברותא ורכז חינוך וקהילה בבית הפתוח בירושלים